

В. Д. БАБКІН,

доктор юридичних наук

НАСТІЛЬНА КНИГА МАЙБУТЬОГО ЮРИСТА

(до виходу в світ навчального посібника
з «Історії вчень про державу і право»)*

Історія людської цивілізації утримує в собі великий пізнавальний потенціал, що дозволяє краще зрозуміти характер сучасного розвитку. Невід'ємною і важливою складовою цього потенціалу є вчення про державу і право, в яких від найдавніших часів у концентрованому вигляді зосереджено досвід людства, відображено основні напрями еволюції сукупних знань, вироблених людською цивілізацією у процесі довготривалого співжиття. Своїм предметно-специфічним полем історія вчень про державу і право охоплює всебічний, нерідко суперечливий, суб'єктивно-специфічний досвід опанування людьми різних країн і народів інтегральних понять, таких як «політика», «право», «свобода», «закон», «справедливість» та ін. Опанування цього досвіду через ідейно-теоретичний потенціал державно-правової думки передбачає дослідження не лише творчих здобутків мислителів різних часів, а й довготривалої традиції їх наукових інтерпретацій, значна частина яких вже стали хрестоматійними зразками діалогу авторів різних учень та їх однодумців і противників в історичній ретроспективі. Увага до даного предмета в умовах пострадянського розвитку поступово зростає, що засвідчує, зокрема, вихід у світ навчального посібника О. М. Мироненка і В. П. Горбатенка, який містить обґрунтування місця і ролі державно-правових вчень у системі сучасної юридичної освіти.

Державно-правова думка розглядається авторами як активна, цілеспрямована, узагальнююча ідеальна діяльність, реалізована в історичній ретроспекції. Її опанування пропонується не в статично-застиглому вигляді, а в усій складній динаміці, що знайшла своє втілення у формі різноманітних понять, категорій, теорій, доктрин. Основною метою пізнання цього розмаїття є з'ясу-

---

* *Мироненко О. М., Горбатенко В. П.* Історія вчень про державу і право: навч. посіб. / О. М. Мироненко, В. П. Горбатенко. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 456 с. (Серія «Альма-матер»).

вання не лише минулих, а й сучасних суспільних зв'язків і відносин, форм і функцій політики, права, влади, культури, інституціонального розвитку, втілення нових ідей, прогнозування й моделювання майбутнього.

Пропонований навчальний посібник є систематизованим та популяризованим викладенням проблем виникнення держави, права, політики, влади, їх функціонування і еволюції. Завдання даного підручника його автори вбачають у тому, щоб оптимально поєднати основні положення всесвітньої історії державно-правових вчень з вітчизняними вченнями. Матеріал у книзі подано в хронологічній послідовності, що дозволяє виділяти особливості в розумінні держави, права, влади, політики, які склалися в рамках Стародавнього світу, Середньовіччя, Нового та Новітнього часу. Послідовно-історичне викладення матеріалу відкриває можливості для порівняння державно-правових інститутів різних епох і культур. У кінці кожного розділу вміщено рубрики з методичними рекомендаціями: «Запитання. Завдання», «Теми рефератів», «Література». Зазначені рекомендації покликані зорієнтувати студентів на додаткове самостійне вивчення основних складових пропонованого курсу.

Знайомство з історією вчень про державу і право країн з ефективно діючими демократичними інститутами, перевіреними практикою механізмами захисту і гарантій прав і свобод людини має особливе значення для українського суспільства, яке в сучасних умовах розвивається в річищі широкомасштабного цивілізаційного процесу демократизації. За цих умов критично-конструктивне осмислення світових демократичних стандартів та інститутів має для України надзвичайно важливе значення. Українське суспільство, як невід'ємна складова людського поступу, з одного боку, увібрало основні цінності, вироблені людством, поступово трансформувачи їх на національні реалії. З другого боку, вітчизняні державно-правові вчення відзначаються неповторністю, досить виразним національно забарвленим детермінізмом. Вплетення цих вчень у загальну канву світової науки, пов'язаної з вивченням даного предмета, є одним з найважливіших завдань опанування юридичної освіти в Україні.

У даному навчальному посібнику автори прагнули якомога ширше представити ідеї провідних теоретиків держави і права, які так чи інакше справляють вплив на сучасний світ. Концепції видатних філософів, правознавців, політологів, соціологів, істориків включені у відповідні розділи за ознакою здійснення ними вагомого вкладу в розуміння закономірностей і специфіки державно-правового розвитку. При цьому автори не обмежуються зверненням до західної традиції, а зосереджують також увагу на розгляді вчень представників незахідних народів, в першу чергу Росії і України. Відтак є всі підстави сподіватися, що представлена у 8 розділах навчального посібника інформація стане в пригоді студентам юридичних та інших соціально-гуманітарних спеціальностей.